

ע"פ 6339/16 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 6339/16

לפני:

כבוד השופט א' שהם
כבוד השופט ג' קרא
כבוד השופט י' אלרון

המערער:

פלוני

נ ג ד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי לנוער
בחיפה בת"פ 6377-05-15 שניתן ביום 24.7.2016 על
ידי כב' השופטת רונית בש

תאריך הישיבה:

י"ב בכסלו התשע"ח (30.11.17)

בשם המערער:

עו"ד יונס פאיז

בשם המשיבה:

עו"ד בתשבע אבגז
הגב' טלי סמואל

בשם שירות המבחן לנוער:

פסק-דין

השופט י' אלרון:

1. ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי לנוער בחיפה (השופט ר' בש) בת"פ 6377-05-15, מיום 24.7.2016, במסגרתו הושת על המערער עונש של 8 חודשי מאסר בפועל; 10 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים שלא יעבור אחת מהעבירות לפי סעיפים 427 ו-428 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), או עבירה מסוג פשע לפי סימן ה' לפרק י' בחוק העונשין; ו-5 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים שלא יעבור עבירה מסוג עוון לפי סימן ה' לפרק י' בחוק העונשין.

2. המערער הורשע, על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון, בעבירות של סחיטה באיומים ומעשה מגונה, לפי סעיפים 428 ו-348(ג) לחוק העונשין (ריבוי עבירות).

3. כעולה מעובדות כתב האישום המתוקן, המתלוננת, קטינה ילידת 1997, נסעה יחד עם חברתה ביום 20.5.2014 לקניון בסמוך לאזור מגוריה. המערער וחברו הבחינו בשתיים ועקבו אחריהן, ומשהתקרב המערער אל המתלוננת השליך לעברה דף עליו רשום מספר הטלפון הנייד שלו והורה לה לקחתו ולהתקשר אליו. המתלוננת אכן התקשרה למערער ובין השניים התנהלו שיחות והתכתבויות במסרונים ובתוכנה נוספת באמצעות הטלפונים הניידים שברשותם.

בכתב האישום המתוקן מצוין כי במספר הזדמנויות דרש המערער מהמתלוננת להצטלם כשהיא עירומה ולשלוח לו את התצלומים. משסירבה, איים עליה כי יעביר את מספר הטלפון שלה "בחורים", והוסיף כי הוא קרוב משפחה של משפחת פשע אשר בשמה נקב. ביום 29.5.2014 דרש המערער מהמתלוננת לשלוח אליו תמונות שלה חשופת חזה מפנים ואיים עליה שתעשה כן תוך שימוש בביטויים גסים ועולבים.

התנהלותו זו של המערער כלפי המתלוננת חזרה על עצמה באופנים שונים, באיומים בהפצת תמונותיה ברשתות החברתיות ובהעברת התמונות לאחרים - ובכלל זה, להוריה ולבני משפחתה האחרים. המתלוננת, בפחדה מהמערער, אכן שלחה לו תמונות כמבוקשו. כתב האישום המתוקן ממשיך ומתאר כי לאחר שהתחננה המתלוננת בפני המערער כי ימחק את תמונותיה ממכשירו הסלולרי, נפגשו השניים והמתלוננת נטלה את מכשיר הטלפון הנייד של המערער ומחקה את תמונותיה. על פי המתואר, במהלך המפגש התקרב המערער אל המתלוננת, חיבק אותה, הצמיד את רגליו לרגליה ונישק אותה על שפתיה ללא הסכמתה לשם גירוי, סיפוק וביזוי מיני. המערער הגדיל לעשות עת דרש מהמתלוננת לצלם את איבר מינה ולשלוח לו את התמונות ואיים שאם לא תיענה לבקשתו הוא יפרסם ברבים את תמונותיה. בפחדה מאיומיו של המערער ובשל מצוקתה, הורידה המתלוננת תמונות של איבר מין נשי מהאינטרנט ושלחה לטלפון הנייד של המערער.

גזר דינו של בית המשפט קמא

4. לאחר הודיית המערער בעבירות המיוחסות לו בכתב האישום נקבע כי ביצע את העבירות, ובהיותו קטין נתבקש תסקיר שירות המבחן לנוער בעניינו. נוכח העדר המלצה טיפולית ולאחר שמיעת באי כח הצדדים, הורשע המערער בביצוע העבירות.

השופטת קמא פירטה בהרחבה את התשתית העובדתית אשר בגינה הורשע המערער בעבירות כמצוין לעיל, וכן

סקרה את תסקירי שירות המבחן שהונחו בפניה תוך שציינה כי להתרשמות שירות המבחן לא חל כל שינוי בעמדותיו של המערער וכי "הצהרותיו הן מן השפה ולחוץ". בהמשך, נסקרו הערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירות, ובכללם הפגיעה בצנעת גופה, בפרטיותה ובכבודה של המתלוננת, גם אם הדברים נעשו במרחב הווירטואלי. כן עמד בית המשפט על החומרה שבעבירת סחיטה באיומים, בגין הקושי להתלונן בעטייה ו"קשר השתיקה" בו מצויים קורבנותיה.

5. לאחר שנשקלו גם סוגיית גילו הצעיר של המערער וקטינותו בעת ביצוע העבירה, הודייתו בפתח משפטו, העדר עבר פלילי באותה עת ונסיבותיו האישיות - נגזר דינו כמצוין לעיל. מכאן הערעור שלפנינו.

טיעוני באי כח הצדדים בערעור

6. בערעורו, טען בא כח המערער כי שגה בית המשפט קמא בכך שהטיל עליו עונש מאסר בפועל שלא ניתן לרצותו בעבודות שירות, ולא התחשב בנסיבותיו האישיות והמשפחתיות, בהעדר עבר פלילי ובגילו הצעיר. באשר למסכת העובדתית שבכתב האישום המתוקן, נטען כי המעשים בוצעו על רקע העדר חינוך מיני ו"היסחפות בקשר רומנטי ראשון בחייו".

עוד הפנה בא כח המערער לתסקירי שירות המבחן ולנסיבות המשפחתיות המתוארות בהם, וטען כי אי-השתלבותו בתוכנית השיקום נבעה מהמרחק הרב שבין ביתו לבין מקום התוכנית ולא מחוסר רצונו להשתתף בה, ומשכך שגה בית המשפט קמא בכך שזקף את אי-השתלבותו בתוכנית לחובתו.

7. מנגד, טענה באת כח המשיבה כי יש לדחות את הערעור, תוך שהפנתה למסכת העובדתית שבכתב האישום המתוקן (שכונתה במילים "תיאורים קשים"), לעובדת היות המתלוננת קטינה בעת ביצוע העבירות ולאיומיו של המערער לפגוע בה ובמשפחתה.

באת כח המשיבה טענה כי המערער סירב לשתף פעולה עם שירות המבחן למרות רצון השירות לסייע בידו וטענה כי אין בטיעונים בדבר המרחק בין מקום מגוריו של המערער למקום הטיפול כדי להצדיק את הימנעותו מהמשך רצף טיפולי עם שירות המבחן. כמו כן, הופנינו בדיון לעובדה כי לאחרונה הורשע המערער בעבירת תקיפה סתם-בן זוג, לפי סעיף 382(ב) לחוק העונשין, כלפי בת זוגו כיום.

תסקיר שירות המבחן המשלים

8. בפנינו הונח תסקיר משלים מטעם שירות המבחן לנוער בעניינו של המערער. נעמוד להלן בקצרה על הנכתב בו.

התסקיר המשלים שב ופירט בהרחבה את הרקע האישי והמשפחתי של המערער, ובכלל זה התייחסותה לחומרה של אם המערער למעשיו. ככלל, צוין בתסקיר כי ההתרשמות היא ממשפחה המנהלת אורח חיים נורמטיבי.

אשר למערער, נטען כי חל שינוי חיובי בהתייחסותו למעשים שבוצעו על ידיו. התסקיר מתאר כי כיום המערער מבטא חרטה "ממשית וכנה" על הסתבכותו בעבירה, וכי הוא מבין יותר את המהות הפלילית במעשיו. כן צוין כי המערער מבטא נכונות ומוטיבציה לקבלת טיפול קבוצתי בשירות המבחן המיועד לנערים שעברו עבירות דומות.

9. לנוכח חומרת העבירות, כך צוין בתסקיר, ההמלצה היא להרשיעו ולהטיל עליו מאסר על תנאי כגורם הרתעתי, זאת בנוסף לצו מבחן, ערבות עצמית ופיצוי למתלוננת; ולחלופין, עונש מאסר אשר ירוצה במסגרת עבודות שירות על מנת לאפשר למערער להמשיך את ההליך השיקומי בו החל.

10. עם זאת, מתסקיר שירות המבחן המשלים ניתן ללמוד על מעורבות נוספת בפלילים של המערער לאחרונה, והרשעתו בעבירה של תקיפה סתם-בן זוג.

דיון והכרעה

11. הלכה ידועה היא כי ערכאת הערעור אינה מתערבת בחומרת העונש שנקבעה על ידי הערכאה הדיונית, זולת בנסיבות חריגות שבהן נפלה על פני הדברים טעות מהותית ובולטת בגזר הדין, או שעה שהעונש שהוטל חורג באופן קיצוני מהענישה המקובלת במקרים דומים (ור' למשל ע"פ 207/16 פלוני נ' מדינת ישראל (15.10.2017)). בנסיבות העניין, לא מצאנו כי העונש בעניינו של המערער מצדיק התערבות מצידו של בית משפט זה.

12. כמתואר בעובדות כתב האישום המתוקן, התנהלותו של המערער כלפי המתלוננת מגלה מידה רבה של כיעור, תוך ניצול גילה הצעיר של המתלוננת והסיטואציה אליה נקלעה בתום לב - סיטואציה של קשר אקראי עם המערער שהפכה לסחיטתה באיומים, השפלתה ופגיעה רגשית בה.

בפנינו מתלוננת אשר מצאה עצמה לפתע במצוקה רבה וחוסר אונים למול סחיטתו ואיומיו של המערער אשר לא היסס לפגוע בה: תחילה בפרטיותה ובצנעת גופה ולאחר זאת אף כפה עצמו עליה כמתואר לעיל.

13. באשר לטיעונו של בא כח המערער כי שגה בית המשפט קמא משלא קבע מתחם ענישה ברור בעניינו של המערער, יצוין כי על קטינים שהואשמו בפלילים לא חל תיקון 113 בעניין הבניית שיקול הדעת בענישה, אלא ההסדר המעוגן בחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971, המורה לשיקול שיקולים שונים בגזר הדין מאשר בעניינם של בגירים (ור' למשל ע"פ 5725/15 פלוני נ' מדינת ישראל (4.8.2016)). מן הידועות שבעת גזירת עונשו של קטין יש להתחשב ביתר שאת בנסיבותיו האישיות ובסיכויי שיקומו, לצד שיקולים נוספים כשיקולי גמול והרתעה.

14. אין אנו מתעלמים ממכלול האמור בתסקיר שירות המבחן המשלים, אולם תסקיר שירות המבחן הינו גורם אחד בלבד בבואו של בית המשפט לשיקול את גזר דינו של נאשם זה או אחר, והמלצותיו, כשמן כן הוא, המלצות בלבד ואין חובה לנהוג לפיהן (ע"פ 207/16 פלוני נ' מדינת ישראל (15.10.2017)).

15. על אף התסקיר המשלים החיובי של שירות המבחן שהוגש בעניינו של המערער, דומה כי במקרה דנן יש להותיר את עונש המאסר בפועל אשר גזר בית המשפט קמא על המערער על כנו, והסתבכותו הנוספת של המערער בפלילים מלמדת כי אכן לא למד את לקחו.

ביצוע מעשה פלילי ופגיעה באדם אחר, וזאת מספר חודשים בלבד לאחר שגזר בית המשפט המחוזי את עונשו של המערער לשמונה חודשי מאסר בפועל, מעמידים בספק רב את המלצות תסקיר שירות המבחן בעניינו. הדברים מערערים בפרט את רצונו ושאירתו של המערער "להתפתח בעתיד באופן נורמטיבי", את עומק תפיסתו לגבי חומרתו של המעשה הפלילי ואת חרדתו מ"המעמד המשפטי ומסכנת המאסר".

16. בהתייחס לשאר טיעונו של בא כח המערער, עיינו בגזר דינו המפורט של בית המשפט קמא, ודעתנו היא כי כלל הנסיבות עליהן הצביע בא כח המערער נשקלו כראוי בעת מתן גזר הדין, ובכלל זאת נסיבות חייו. אין די בנסיבות אלו כדי להקל על חומרת עונשו של המערער מעבר למה שנגזר עליו בערכאה קמא.

17. סוף דבר, הערעור נדחה. על המערער להתייבב לתחילת ריצויו עונשו בבימ"ר קישון ביום 24.12.2017 לא יאוחר מהשעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על המערער לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שב"ס בטלפונים: 08-9787377, 08-9787336.

ניתן היום, י"ט בכסלו התשע"ח (7.12.2017).

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט
